

Młodszy nie będziemy, czyli jak polskie miasta dbają o starszych mieszkańców

2022-10-11

Żyjemy coraz dłużej, co w połączeniu z coraz mniejszą liczbą dzieci powoduje zjawisko starzenia się społeczeństwa. Białystok, Bydgoszcz, Gdańsk, Katowice, Kraków, Lublin, Łódź, Poznań, Rzeszów, Szczecin, Warszawa, Wrocław - na zlecenie Unii Metropolii Polskich zrealizowane zostało badanie, które pokazuje, jak funkcjonują polityki senioralne w największych polskich miastach.

– Żyjemy coraz dłużej, a jednocześnie dzieci rodzi się coraz mniej, czyli w efekcie mamy zjawisko starzenia się społeczeństwa. Temu procesowi towarzyszyć będzie spadek liczby ludności miast, również tych największych – wojewódzkich. Władze lokalne mają świadomość konieczności dostosowania miast do tych zjawisk demograficznych. Otwarte pozostaje pytanie, jak stworzyć miasto przyjazne osobom w każdym wieku (*age-friendly cities*)? – zauważają przedstawiciele Unii Metropolii Polskich.

Na to pytanie starają się znaleźć odpowiedzi realizatorzy opublikowanego właśnie raportu „Młodszy nie będziemy. Miasta wobec starzenia się ludności” przygotowanego na zlecenie Unii Metropolii Polskich im. Pawła Adamowicza. Badanie zostało przeprowadzone na początku 2022 roku. W wywiadach indywidualnych, które posłużyły do przygotowania raportu, wzięli udział przedstawiciele poszczególnych miast oraz eksperci. Wyniki opracował zespół w składzie: Joanna Felczak, Paweł Kubicki, Ewelina Szczech-Pietkiewicz oraz Zofia Szweda-Lewandowska. Jakie wnioski płyną z badania?

Rola polityk senioralnych i odpowiadania na potrzeby starszych mieszkańców

Autorzy raportu podkreślają, że w każdym z badanych miast temat starzenia się ludności oraz miejska polityka wobec osób starszych są postrzegane jako tematy priorytetowe, które dodatkowo z biegiem czasu będą miały coraz większe znaczenie. Miasta włączają kwestie osób starszych praktycznie we wszystkie aspekty swojej polityki. Dokumenty dotyczące problematyki starzenia się ludności są konsultowane z radami seniorów i jednostkami miejskimi zajmującymi się kwestiami osób starszych. Miasta dążą do tego, by potrzebne wsparcie było dostępne możliwie blisko miejsca zamieszkania i pozwalało na samodzielne funkcjonowanie osób starszych w środowisku lokalnym.

– Głównym deklarowanym celem działań miast jest zachowanie podmiotowości osób starszych i osób z niepełnosprawnościami oraz wspieranie ich w niezależnym życiu – podkreślają autorzy raportu i wśród największych wyzwań wymieniają zapewnienie rosnącej grupie osób starszych z ograniczeniami samodzielności wsparcia odpowiedniego do potrzeb, dostosowanie mieszkań seniorów (likwidacja barier architektonicznych i problem kosztów utrzymania).

Wyzwaniem dla polskich miast jest także wykorzystanie ogromnego potencjału seniorów, aktywizacja społeczno-zawodowa, jak też budowanie dobrych relacji międzypokoleniowych. Ważne są również działania skierowane do młodszych osób, których celem jest przygotowanie do starości, a także profilaktyka zdrowotna i umożliwienie zachowania sprawności, zarówno fizycznej, jak i mentalnej.

Miasta mają świadomość wyzwań związanych z dynamiką procesu starzenia i już teraz projektują działania na przykład związane z przygotowaniem się na pokolenie jedynaków, którzy będą mieli trudności w samodzielnej opiece nad rodzicami.

– Należy postrzegać proces demograficzny przez pryzmat całego cyklu życia, nie tylko okresu senioralnego – podkreślają autorzy raportu, dlatego wymieniają także rekomendacje ważne w długoterminowej perspektywie, m.in. dotyczące wdrożenia modelu miast 15-minutowych, zmiany koncepcji mobilności (nacisk na poruszanie się piesze) oraz odpowiednie dostosowanie polityki zdrowotnej, mieszkaniowej, zagospodarowania przestrzennego i edukacyjnej.

A jak Kraków odpowiada na potrzeby starszych mieszkańców?

Na tle innych analizowanych miast Kraków, między innymi ze względu na liczną zbiorowość studentów, jest stosunkowo młody demograficznie. Nie zmienia to faktu, że ponad jedna piąta mieszkańców to osoby w wieku 65 lat i więcej. Dodatkowo dynamiczny wzrost (bo prawie o 30 proc.) nastąpi w najstarszej grupie – w 2030 r. osoby w wieku 80+ będą stanowiły prawie 7 proc. krakowian.

Autorzy raportu zauważają, że w naszym mieście realizowane są różnorodne, wielokierunkowe działania, a do problemów dotyczących seniorów odnoszą się w kluczowe dokumenty strategiczne – zarówno „Strategia Rozwoju Krakowa. Tu chcę żyć. Kraków 2030”, jak też „Gminny Program Aktywności i Integracji Osób Starszych PASIOS”, który zawiera szeroką diagnozę sytuacji demograficznej Krakowa oraz cele, zadania i działania kierowane do starszych mieszkańców.

Badacze podkreślają też, że polityka senioralna, oparta na przeprowadzonych badaniach, pomysłach zgłaszanych przez mieszkańców, instytucje i Radę Krakowskich Seniorów, ujęta jest horyzontalnie i można wyodrębnić dwa główne nurty: działania na rzecz utrzymania w dobrostanie osób starszych i włączanie osób starszych, które są poza systemem, w życie społeczne. Co więcej zwiększone zainteresowanie sprawami seniorów nastąpiło od 2014 roku, kiedy w strukturze miasta utworzono stanowisko Pełnomocnika ds. Polityki Senioralnej oraz Referat ds. Seniorów. Raport wymienia także różne realizowane w mieście przedsięwzięcia koncentrujące się na aktywizacji osób starszych, takie jak m.in. Centra Aktywności Seniorów.

Wśród problemów i wyzwań Krakowa, a także oczekiwań seniorów, autorzy raportu wymieniają zapewnienie usług opiekuńczych dla osób posiadających średnie dochody, likwidację barier architektonicznych (które związane są także z zabytkowym charakterem zabudowy miasta) oraz możliwość wdrożenia programów typu smart. Jako najważniejsze wyzwanie wskazują zachowanie samodzielności i wydłużanie aktywności osób starszych (profilaktyka zdrowotna, odpowiedzialność za siebie), a także przeciwdziałanie „wypychaniu” osób starszych z rynku pracy.

– Kluczem do sukcesu działań Krakowa na rzecz osób starszych jest stworzenie szerokiej koalicji podmiotów działających w sferze polityki senioralnej – czytamy w raporcie z badania. Dodatkowe informacje oraz raport można znaleźć na stronie Unii Metropolii Polskich – bezpośredni link [tutaj](#).